

Kertész Ákos

Hol kezdődik a demokrácia?

A fiataloknak talán nem sokat mond ez a név, de a középkorúak és a magamkorúak jól emlékeznek Pozsgay Imrére. Derék, pártos bolsevistaként kezdte, de egy ízben (jó cserkészként) benyálazott mutatóujját fölnyújtotta, s így elvtársainál előbb érezte, hogy a szélirány megváltozott. Ambiciózus ember lévén gyorsan be is állt az új szélirányba.

Kultuszminisztersége idején az frótrásadalom nagyjából elégedett volt vele, úgy válték, elvben ugyanazt a liberális kultúrpolitikát folytatja, amit Aczél György kezdett el, valószínűleg személyi ellentét van közöttük (mi nem sejtettük, mi lehet az). Tény, hogy Pozsgayt leváltották, és a Hazafias Népfőnt élére került. Az csak a rendszerváltás után tudódott ki, hogy minisztersége idején **Eörsi Istvánnak** ő akart kivándorló útlevelet adni, hogy megszabadítsa kényelmetlen publicisztikájától a legvidémből barakkot, de nem akarta elzavarni a szintén ellenzéki Csoórit, Csurkát, Kunszabót (Szabó Albert akkor még nem tűnt föl). Mindez feledhető.

Pozsgay történelmi érdeme, hogy a népfőnt szárnyai alá vette a demokratikus ellenzék népmozgalmi irányzatát, hogy megjelent Lakiteleken, ezáltal mintegy legitimizálva azt, és pozitív szerepe volt az ellenzéki kerekasztal megszervezésében s az egész rendszerváltás alapjait megteremtő hatalomátadás lebonyolításában. '89-ben pártja, az akkori MSZMP köztársaságielnök-jelöltje lett. Miután a háta mögött létrejött hatpárti konszenzus eredményeképp Göncz Árpád lett a köztársaság elnöke, Pozsgay megsértődve kilépett az addigra már MSZP-vé alakult szocialista pártból, és Bíró Zoltánal (aki Antall személyi diktatúráját ellenezve lépett ki az MDF-ből) új pártot alapított, mely a legteljesebb érdektelenségbe fulladt, és szép csöndben kiszenvedett.

Most Pozsgay neve – a választási év kezdetén – hirtelen föl-

bukkant bizonyos, külföldre kiszolgáltató dokumentumok kapcsán, az ügyet nem ismertem, nem fontos. Az a fontos, hogy Pozsgay neve ismét a napilapok első oldalára került, mert valamilyen nyugati kutatócsoport tartotta fontosnak életútjának dokumentumait megszerezni. Ez Pozsgaynak az előzmények ismeretében bizonyára nem esett rosszul.

„A demokrácia a szemétkosárnál kezdődik, ott, hogy a magaménak érzem a járdát a ház előtt, és felelősnek érzem magam a járda állapotáért, a demokrácia nem a Parlamentben található, a demokrácia a lakógyűlésnél kezdődik, a lokálpatriotizmusnál, ott, hogy nem köpök bele a saját tányéromba, de a szomszédéba se.”

No most néhány hete véletlenül bekapcsolván a rádiót éppen a Beszéljük meg adása ment. Pozsgay volt a terítéken a kiszolgáltatót, szigorúan személyes jellegű dokumentumaival. Egy telefonálót a riporter hölgy (Bolgár György szabadságon volt) minden keresztkérdése sem bírt kibillenteni abból a meggyőződéséből, hogy (baloldali) politikai sajtó kampány kezdődött a derék népmozgalmi politikai lejárására, aki természetesen az MDF jelöltjeként akar a ringbe lépni jövőre a képviselőségért.

Politikai kultúránk itt tart, ennyit fogtunk föl a demokráciából.

Senki sem mondta ki, hogy Pozsgay talán saját magának akart politikai publicitást szerezni e mondvacsinált „dokumentumüggyel”, hogy neve újra forogjon, választási esélyei növekedjenek, pedig ez éppúgy lehetséges, mint az előző föltevés.

Ó, ez a szag, ez az igaz magyar, fővárosi szemétkosár, ez az orrfacsaró, ez a minden hasadékon áthatoló, egy lakótelepi tízelemes panelháznak egy kánikulai hétvégén összegyűlt, a szemétleöntő alján rothadó összes hulladékának édeskés bűze, melytől igazán otthon érzi magát a magyar városok polgár... na itt kezdődik a demokrácia, nem a

választásnál, a képviselőjelöltek imázsteremtő ravaszkodásainál, nem is az önkormányzatokban, nem az APEH nagy adóprésgépénél, nem, itt, a vasárnap esti lépcsőházban. Ott, hogy a lakók mindenképp köszönnek egymásnak. Belső Óbudán, ahonnan idejöttünk Békásra, még köszöntek egymásnak a kutyasétáltató gazdák, de itt már csak a kutyák köszönnek egy-

lek: ez hazám. Az ám. Ez az öblös szemételep, Budapest, Magyarország.

Meg akartam mutatni valakinek (neve csak rám tartozik) a városligeti mini KRESZ-tanpályát, azt a gyermekméretű, biciklire szabott szabadtéri terepasztalt, a működő közlekedési lámpákkal, a KRESZ-táblákkal, az útburkolati jelekkel, a játékvasúti átjáróval... – az útburkolati jelek lekoptak, már nem láthatók, a lámpákat kibebezték, néhány kábel lóg ki belőlük, mint a terroristák pokolgépének robbanásától a szétszaggatott emberi hullákból a belek, a táblákat oszlopustul vitték el, a talajtól tizenöt centire lefűrészték őket... sírni lett volna kedvem, ki tette, miért tette, miért hagyták, én nem jártam itt vagy tíz éve, ezek, akik nemhogy nem teremtenek semmit, de a mások által teremtett értékeket is hagyják elrohadni, ezektől, akik a békási lakótelepen lelopják a padokról, vaszékerekről nemcsak a fát (azt is miért? itt távfűtés van!), de lefűrészelik a vascsöveket is, pedig állítólag polgárorség is van a telepen (mi lenne itt, ha nem volna?!), ezektől várjátok, hogy megteremtsek a demokráciát?

A demokrácia a szemétkosárnál kezdődik, ott, hogy a magaménak érzem a járdát a ház előtt, és felelősnek érzem magam a járda állapotáért, a demokrácia nem a Parlamentben található, a demokrácia a lakógyűlésnél kezdődik, a lokálpatriotizmusnál kezdődik, ott, hogy nem köpök bele a saját tányéromba, de a szomszédéba se.

Tudjátok, hol kezdődik a Magyarország, a nép, a nemzet? Ott, hogy ha már a kutyáink farkcsóválva megszagolják egymást, akkor rá merem emelni a tekintetemet az embertársamra, aki a másik kutya porázának másik végén áll, és ékes magyar nyelven azt merem mondani neki, hogy jó napot, szomszéd úr, már régen esett, vagy hogy jól befűtöttek máma, vagy hogy úgy hiányzott már ez a kis hó, mint a hátamra a púp, vagy tudom is én...

...és akkor tök mindegy, hogy a képviselőjelölt úr neve miért jelenik meg a lapok első oldalain.